

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

30.12.2022

п.г.т. Алексеевское

КАРАР

№ 589

**2023-2032 елларга Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районында энергияне
саклау һәм энергия нәтижәләлеген арттыру
программасын раслау турында**

Халыкның тормышын тәэмин итү торак-коммуналь системаларының энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген күтәрү, эшләвенен тотрыклылыгы һәм ышанычлылыгы максатларында, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районында бер үк вакытта рациональ булмаган чыгымнарны киметү белән бергә

каرار бирәм:

1. 2023-2032 елларга Татарстан Республикасының Алексеевск муниципаль районында энергияне саклау һәм энергия нәтижәләлеген арттыру программасын расларга (Кушымта).

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча: <http://alekseevskiy.tatarstan.ru/> һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Башкарма комитет житәкчесенен икътисад буенча урынбасары Р. С. Языниңга йөкләргә.

Башкарма комитет житәкчесе

О.А. Гайнуллин

Татарстан Республикасы Алексеевск
муниципаль районы Башкарма
комитетының 30.12.2022 ел № 589
карарына кушымта

**2023-2032 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АЛЕКСЕЕВСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ЭНЕРГИЯНЕ
САКЛАУ ҺӘМ ЭНЕРГИЯ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН
АРТТЫРУ ПРОГРАММАСЫ**

Алексеевск ш.т.б.
2022 ел

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программ исеме	2023 2032 елларга Татарстан Республикасының Алексеевск муниципаль районында энергияне саклау һәм энергия нәтижелелеген арттыру программасы
Программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты
Программаның төп төзүчеләре	Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максатлары:</p> <ul style="list-style-type: none">- төбәк икътисадының энергия сыйдырышлылыгының чагыштырма күрсәткечләрен киметү хисабына Алексеевск районында энергетика ресурсларын куллану нәтижелелеген арттыру;- районның бюджет өлкәсен энергия саклаучы үсеш юлына күчерү өчен шартлар тудыру; <p>Программаның Бурычлары:</p> <ul style="list-style-type: none">- энергияне саклау белән идарә итү буенча оештыру-хокукый чаралар комплексын уздыру энергетика ресурсларын куллануның нәтижелелеген характерлаучы күрсәткечләр системасын булдыру, аларны мониторинглау, шулай ук район икътисадының энергия сыйдырышлылыгы турында мәгълүмат жыю һәм анализлау; кадрлар әзерләү һәм икътисад тармакларында һәм район муниципаль берәмлекләрендә энергиядән файдалануның нәтижелелеген арттыру буенча максатчан программалар кабул итү;- төп фондларны модернизацияләү, реконструкцияләү һәм капитал ремонтлаганда энергия саклау технологияләрен куллану практикасын кинәйтү;- энергия аудиты, энергетик тикшерүләр үткөрү, энергетик паспортлар алып бару;- кулланыла торган энергетика ресурсларының бөтен күләмен исәпкә алуны тәмин итү;- ягулык-энергетика балансын алып баруны оештыру;- энергетика ресурсларын куллануның нигезле чикләрен нормалаштыру һәм билгеләү;
Программаны тормышка ашыруның	-ягулык-энергетика ресурсларын экономияләү күләме (тонна шартлы ягулыкта);

барышын баяларга
мемкинлек бирүче
моһим индикаторлар
һәм күрсәткечләр

- дәүләт ярдәме алучы Алексеевск районы жирле үзидарә
органнарының, муниципаль учреждениеләрнең,
муниципаль унитар предприятиеләрнең һәм
оешмаларның энергетика паспортлаштыру дәрәжәсе;
-дәүләт ярдәме алучы, ягулык-энергетика баланслары
алып баручы Алексеевск муниципаль хакимият
органнары, муниципаль учреждениеләр, муниципаль
унитар предприятиеләр һәм оешмалар өлеше;
- энергетика тикшеренүләре үткәрелгән дәүләт ярдәмен
алучы Алексеевск районы муниципаль хакимият
органнары, муниципаль учреждениеләр, муниципаль
унитар предприятиеләр һәм оешмалары өлеше;
- энергоресурсларны куллану лимитлары билгеләнгән
дәүләт ярдәме алучы Алексеевск муниципаль хакимият
органнары, муниципаль учреждениеләр, муниципаль
унитар предприятиеләр һәм оешмалар өлеше;
- исәпләү приборлары күрсәткечләре буенча
житештерелә торган коммуналь комплекс оешмалары
белән бюджет өлкәсендәге кулланучыларның исәп-
хисаплары өлеше

Программаны
тормышка ашыру
сроклары һәм этаплары

Программа 2023-2032 еллар дәвамында тормышка
ашырыла.

Программаны
финанслау күләмнәре
һәм чыганақлары

Программаны финанслауның гомуми күләме
100 781 млн сум тәшкил итә, шул исәптән:
бюджеттан тыш чаралар исәбенә - 41 320 млн. сум,
республика бюджеты акчалары хисабына - 59 461 млн.
сум.

Программаны
тормышка ашыруның
планлаштырылган
нәтижәләре

Программаны үтәү нәтижәсендә энергия ресурсларын
саклау проектларын һәм программаларын гамәлгә
ашыруның финанс - икътисадый механизмнары
жибәрелә. Энергия һәм ресурсларны саклаучы
техниканы һәм технологияләрне гамәлгә кертү,
энергетик яктан нәтижәле материаллар һәм жайланмалар
житештерү, икътисадның ресурслар нәтижәлегеге
күтәрелә, экологик хәл яхшыра.

Нәтижәлелекне баяләү

Программа чараларын гамәлгә ашыруның икътисади
нәтижәсе баяләр чагылышында 12 965 млн. сум тәшкил
итә.

Проблеманың эчтэлеге

Хәзерге вакытта Алексеевск районы икътисады, районның торак-коммуналь комплексында берничә ел дәвамында энергия ресурсларын саклау программасы кабул ителгән уртача күрсәткечләр белән чагыштырганда, энергия сыйдырышлылыгы арту белән характерлана, һичшиксез, район икътисадының иң энергияне сыйдырышлы тармакларының берсендә ягулык-энергетика ресурслары чыгымын киметү проблемасын хәл итте, әмма үз юнәлеште аркасында энергияне саклау проблемаларын системалы һәм комплекслы чишү бурычын куймадылар.

Илнең һәм аның төбәкләренең конкуренциягә сәләтен билгели торган фактор буларак, энергияне куллану нәтижәләгән кискен күтәрү зарурлыгы Россия Федерациясе Президентының Федераль Собраниегә еллык Юлламаларында илнең социаль-икътисади үсешенә төп бурычлары арасында дип атала.

Күрсәтелгән карарларны гамәлгә ашыру нәтижәләре тарифларны дәүләти жайга салу өлкәсендә Алексеевск районының булган вәкаләтләре кысаларында бетерелә яки шактый дәрәжәдә компенсацияләнә алмый.

Алексеевск районында традицион ягулык-энергетика ресурсларының чикләнгән запаслары бар, шул ук вакытта район өчен төп ягулык төре - газ - аның территориясендә чыгарыла алмый. Районда электр энергиясен куллану аны житештерү куәтләре булу белән тәэмин ителми. Район территориясендә традицион ресурслардан һәм технологияләрдән файдаланып электр энергиясен житештерүне арттыру мөмкинлекләре чикле.

Димәк, төп икътисади нәтижә һәм энергия ресурсларына бәяләр арту керемнәре районнан читтә урнашкан оешмалар һәм үзәкләр алачак һәм куллана чак.

Бу шартларда Алексеевск районының социаль-икътисади үсеш темпларынан алда бара торган ягулык-энергетика һәм коммуналь ресурсларга чыгымнар арту аркасында, предприятиеләренә, икътисад тармакларының һәм тулаем районның конкурентлык сәләтенә кимүе тора.

Күрсәтелгән шартларны исәпкә алып, проблема шунда: районның икътисады һәм социаль өлкәсе энергия сыйдырышлылыгы гамәлдәге дәрәжәдә булганда, ягулык-энергетика һәм коммуналь ресурслар бәясенә алда торган үзгәрешләре түбәндәге тискәре нәтижәләргә китерәчәк:

- район предприятиеләренә ягулык-энергетика өчен түләү чыгымнары арту һәм аларның эшчәнлегенә конкуренциягә сәләтлеләгән һәм рентабельләгән киметүгә китерә торган коммуналь ресурслар;

- халыкның мөмкинлекләре чикләнгән очракта торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең бәясе арту, аларны куллану күләмен мөстәкыйль жайга салу;

- дәүләт һәм муниципаль идарәгә гомуми чыгымнарда коммуналь хезмәтләр өчен түләү чыгымнары өлеше арту сәбәпле бюджет чыгымнарының нәтижәләгән киметү;

- муниципаль бюджет сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, халыкка социаль ярдәм күрсәтү оешмаларын тотуга киткән чыгымнарда коммуналь ресурслар өчен түләүгә киткән чыгымнар арту һ.б. бу хезмәт күрсәтүнең нәтижәләгән кимү аркасында килеп чыккан да.

Бу шартларда район предприятиеләренәң энергия сыйдырышлылығының югары булуы район икътисадының үсеш темпларының һәм барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым керемнәренәң кимүенә сәбәп булырга мөмкин.

Проблеманы хәл итү өчен муниципаль хакимият органнары, районның муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары, предприятие һәм оешмалар тарафыннан район территориясендә энергия һәм башка төр ресурсларны куллануның нәтижәләлеген арттыру буенча ашыгыч килешенгән гамәлләрне эшләү, кабул итү һәм гамәлгә ашырудан гыйбарәт булган энергияне сак тотуны интенсивлаштыру буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыру кирәк.

Программа ягулык-энергетика ресурсларын куллануның якынча 95 процентын үз эченә ала, шул исәптән кулланучыларның өч төп төркеме: халык, торак-коммуналь хужалык, торак фонды.

Проблеманың комплекслы характеры һәм аны хәл итү буенча тармакара һәм муниципальара гамәлләрне координацияләү кирәклегә

Энергия һәм ресурсларның башка төрләреннән файдалануның нәтижәләлеген күтәрү ресурслар белән тәмин итүчеләрнең һәм кулланучыларның гамәлләрен координацияләүне, гомуми техник сәясәт эшләүне, шартнамәчел шартларны килештерүне, техник системалар эшенәң балансын һәм тотрыклылығын саклауны һ.б. таләп итә. Базар мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның мөнфәгатьләре шул ук вакытта туры килми, ә еш кына капма-каршы, бу - коммуналь хезмәтләренәң электр энергетикасын жайга салу өлкәсендә вәкаләтләре булган дәүләт хакимияте органнары йөзендә өченчә яктан катнашуны таләп итә.

Энергия базарының һәм башка коммуналь ресурсларның күбесенчә монополь характеры аркасында, ресурсларны тәмин итүчеләр һәм кулланучылар мөнәсәбәтләрендә баланс тәмин итүчеләр файдасына күчәреләчәк.

Энергияне сак тоту проблемасының комплекслы һәм тармакара характеры, дәүләт хакимияте вәкаләтләрен куллану зарурлығы аны хәл иткәндә ведомство максатчан программасы форматында программа чараларын гамәлгә ашыру мөмкинлеген юкка чыгара.

Мәгълүмат алуга чыгышларны киметү, төрле энергия саклау чараларының нәтижәләлеген чагыштыру һәм куллану өчен иң кулай чараларны сайлау аерым проблема булып тора.

Энергияне сак тоту чараларын финанслау өчен бюджет акчалары житмәү район муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары өчен житди киртә булып тора.

Алдагы чорда әлегә мәсьәләләрне программа-максатчан методны кулланмыйча хәл итү мөмкин түгел.

Федераль дәрәжәдә кабул ителгән Энергетика стратегиясе энергетика өлкәсендә озак вакытка исәпләнгән социаль-икътисадый үсеш бурычларын билгеләүче төп документ булып тора һәм турыдан-туры шуны күрсәтә: энергияне сак тоту һәм энергияне нәтижәле файдалану чаралары төбәкләрнең социаль-икътисадый үсеше региональ программаларының мәжбүри өлешенә әверелергә тиеш.

2032 елга кадәр Алексеевск районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе районның стратегик сайлавын гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре арасында энергия саклау технологияләрен гамәлгә кертүне билгеләде. Стратегик максатларны гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты сәясәте район икътисадының барлык тармакларында энергияне сакчыл тотуны стимуллаштыру буенча чаралар күрергә тиеш.

Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә район икътисадында энергия сатып алуга тотылган чыгымнар өлеше сизелерлек акрынаячак.

Программаны тормышка ашыру белән бәйле төп куркынычлар түбәндәге факторлар белән билгеләнә:

- конъюнктураның билгесезлеге һәм энергияне саклау базары институтларының үсешсезлеге;

- энергетиканы реформалаштыруның тәмамланмавы һәм тармак белән федераль дәрәжәдә идарә итүдә алда торган үзгәрешләр;

- Россия һәм дөнья энергетика базарының торышына һәм конъюктурасына бәйлелеккә югары волатильлек либерализациясе шартларында фаразлана торган энергия чыганаclarы базарында.

Хәзерге вакытта район икътисадында энергиядән һәм ресурсларның башка төрләрәнән файдалануның нәтижәлелеген күтәрү өчен шартлар тудыру төбәкнең социаль-икътисадый үсешендә өстенлекле бурычларның берсенә әверелә.

Программаның үтәлеше Алексеевск районы икътисадын энергия саклаучы үсеш юлына энергия ресурсларынан югары нәтижәле файдалануны тәмин итүче оештыру, икътисадый, фәнни-техник һәм башка шартлар тудыру нигезендә күчәргә, аларны куллануның чагыштырма дәрәжәсен киметүгә, тулаем район предприятиеләренә һәм икътисадның конкурентлыкка сәләтлелеген арттыруга ярдәм итәчәк.

Программаның максатлары һәм бурычлары

Программаның Максатлары

Программаның төп максатлары булып 2032 елга район икътисадының энергия сыйдырышлылыгының чагыштырма күрсәткечләрен киметү исәбенә Алексеевск районында энергетика ресурсларын куллану нәтижәлелеген арттыру, районның икътисадын һәм бюджет өлкәсен энергия саклаучы үсеш юлына күчәргә өчен шартлар тудыру тора.

Программаның Бурычлары

Программаны тормышка ашыру барышында куелган максатларга ирешү өчен районның дәүләт хакимияте органнарына түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Энергетика ресурсларын куллануның нәтижәлелеген характерлаучы күрсәткечләр системасын булдыру, аларны мониторинглау, шулай ук төбәк икътисадының энергия сыйдырышлылыгы турындагы мәгълүматны жыю һәм анализлау өчен энергияне сак тоту белән идарә итү буенча оештыру-хокукий чаралар комплексын үткәрү. Районның икътисад һәм муниципаль берәмлекләрендә

энергия нәтижелелеген арттыру буснча кадрлар әзерләү һәм максатчан программалар кабул итү.

Бу бурычны үтәү өчен эшне оештырырга кирәк:

- энергияне сак тотуның норматив базасын һәм методик тәмин итүне камилләштерү, шул исәптән:

- энергияне саклауны стимуллаштыручы район норматив хокукый актлары системасын эшләү һәм кабул итү;

- энергияне сак тотуны стимуллаштыру максатында ягулык-энергетика һәм коммуналь ресурслар белән тәмин итүгә килешүләренң типлаштырылган формаларын эшләү һәм гамәлгә кертү;

- яктырту жайланмаларында энергия саклауны стимуллаштыручы яктырту нормаларын эшләүне дә кертеп, энергияне һәм ресурсларны нәтижелә куллануны норматив - методик тәмин итүнең комплекслы системасын булдыру;

- энергияне саклау буенча кадрлар әзерләү, шул исәптән:

муниципаль хезмәткәрләренң квалификациясен күтәрү программаларына энергетика ресурсларын нәтижелә файдалану нигезләре буенча уку курсларын кертергә;

системалы рәвештә энергияне сак тотуны пропагандалау һәм мәгълүмати тәмин итү буенча чаралар үткәрергә;

предприятиеләрдә һәм оешмаларда энергетика менеджменты системасын кертү;

Алексеевск районы вәкилләренә энергияне саклау буенча халыкара һәм төбәкара күргәзмәләрдә һәм конференцияләрдә катнашырга, районның дөүләт хакимияте органнары тарафыннан төзелгән халыкара һәм төбәкара килешүләр кысаларында тәжрибә һәм технологияләр алмашуны оештырырга;

энергетика ресурсларын куллануның һәм район икътисадының энергия сыйдырышлылыгының нәтижелелеген характерлаучы күрсәткечләренә күзәтү формаларын эшләү һәм гамәлгә кертү.

2. Төп фондларны модернизацияләү, реконструкцияләү һәм капитал ремонтлауда энергия саклау технологияләрен куллану практикасын киңәйтү.

Әлегә бурычны хәл итү өчен, энергия куллануны озак сроклы планлаштыруга күчү һәм район икътисадында һәм социаль өлкәдә ресурслардан файдалануның нәтижелелеген арттыру өчен шартлар булдырырга кирәк, шул исәптән: жирле үзидарә органнары тарафыннан барлык муниципаль берәмлекләрдә энергияне сак тоту муниципаль максатчан программаларын эшләү һәм кабул итү өчен шартлар тудыру;

капиталь төзелеш объектларын проектлаганда, төзетәндә, реконструкцияләгәндә һәм капитал ремонтлаганда энергияне саклау буенча федераль норматив актлар таләпләренә туры килгән яисә артып киткән район таләпләрен (нормаларын, шартларын) эшләү һәм гамәлгә кертү һәм аларның үтәлешен тәмин итү;

- районда энергияне сак тоту процессы белән идарә итү механизмын булдыру;

- электр һәм жылылык куәтен бүлүнең базар механизмын булдыру һәм аны коммуналь ресурсларны кулланучылар арасында алмаштыру.

3. Энергия аудиты, энергетик тикшерүүлөр үткөрү, энергетик паспортлар алып бару.

Бу бурычны үтөү өчен эшне оештырырга кирәк:

- Алексеевск районының барлык дәүләт хакимияте органнарында, муниципаль учреждениеләрдә, дәүләт унитар предприятиеләрендә энергетик паспортлар төзү һәм районның муниципаль берәмлекләрендә бу эшне оештыру буенча тәкъдимнәр эшләү;

- күпфатирлы торак йортларны капитал ремонтлаганда, жирле бюджет хисабына тулысынча яки өлөшчә гамәлгә ашырыла торган энергия саклау чараларын үткөрү (энергетика тикшерүүләрен үткөрү, энергетика паспортларын төзү, коммуналь ресурсларны исәпкә алу приборлары һәм жылылык энергиясен куллануны жайга салу жайланмалары белән тәмин итү).

4. Кулланыла торган энергетика ресурсларының бөтен күләмен исәпкә алуны тәмин итү.

Моның өчен коммуналь ресурсларны исәпкә алу приборлары һәм жылылык энергиясен куллануны жайга салу жайланмалары белән Алексеевск районының барлык дәүләт хакимияте органнарын, муниципаль учреждениеләрне, дәүләт унитар предприятиеләрен жиһазландырырга һәм район бюджет өлкәсе оешмалары һәм коммуналь ресурслар белән тәмин итүчеләр арасында исәп приборлары күрсәткечләре буенча гына исәп-хисапка күчәргә кирәк.

5. Ягулык-энергетика балансын алып баруны оештыру.

Бу бурычны үтөү өчен Алексеевск районының дәүләт хакимияте органнары, муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт унитар предприятиеләре, шулай ук дәүләт ярдәме алучы оешмалар тарафыннан ягулык-энергетика балансларын алып баруны тәмин итәргә һәм районның муниципаль берәмлекләрендә бу эшне оештыру буенча тәкъдимнәр эшләргә кирәк.

6. Энергия ресурсларын куллану чикләрен нормалаштыру һәм билгеләү.

Бу эшне башкару өчен кирәк:

- энергия куллануның нигезле нормативларын һәм лимитларын билгеләү һәм нормалаштыру методикасын эшләү һәм районның муниципаль берәмлекләрендә әлеге эшне оештыру буенча тәкъдимнәр эшләү.

Куелган максат һәм программа кысаларында хәл ителә торган бурычлар энергетика ресурсларын кулланганда нәтижелелекне арттыруга юнәлдерелгән.

Куелган максатка ирешү районның һәм бюджет өлкәсенең югары энергия сыйдырышлылыгы проблемасын тулысынча хәл итми, әмма әлеге проблеманы хәл итүнең беренче этабын үтәргә мөмкинлек бирә: районның икътисадын һәм бюджет өлкәсен энергия саклаучы үсеш юлына күчөрү өчен шартлар тудыру һәм төп ягулык-энергетика ресурсларына тарифлар үсепкә тискәре нәтижеләрен сизелерлек киметү.

Алексеевск муниципаль районы ягулык-энергетика комплексының характеристикасы

Алексеевск муниципаль районын жылылык белән тәмин итү

Төп күрсәткечләр

«Инженерлык челтәрләре» ЖЧЖ Алексеевск муниципаль районы оешмаларын жылылык энергиясе белән тәмин итә.

2022 ел йомгаклары буенча жылылык энергиясе жибәрү күләме 27504,81 Гкал, еллык әйләнеше 57,8 млн. сум тәшкил итте.

«Инженерлык челтәрләре» ЖЧЖ казаннары өчен бердәнбер ягулык төре булып табигый газ санала, резерв ягулык каралмаган. 2022 елда котельныйларның ягулык гомуми кулланылышы 2 865 мең куб. м тәшкил итте.

Алексеевск муниципаль районын жылылык белән тәмин итүнең икътисади проблемалары

Районны жылылык белән тәмин итүнең төп проблемасы-инфляция һәм китерелә торган жылылык энергиясенә тариф үсеше аркасында чыгымнарның югары үсешенә туры килмәү, бу елдан-ел өлешчә ремонт күләмен арттыра.

Жылылык белән тәмин итү системасы

Алексеевск районын жылылык белән тәмин итү «Инженерлык челтәрләре» ЖЧЖ тарафыннан 16,07 Гкал/сәгать сыйдырышлы 104 котельный тарафыннан башкарыла, кулланучыларның кушылган жылылык йөкләнеше 4,9 Гкал/сәг, 2022 елда югалтулар 7,2%.

Жылылык белән тәмин итү системасы 2,5 км озынлыкта торба үткәргечне ике торба белән исәпләп санала. 202 берәмлек казаннар саны. Жылылык челтәрләренә таушалуы 51 % тәшкил итә. Таушалган челтәрләр 0,13 км тәшкил итә. Ягыла торган майдан 124 мең кв.м.

Төп бурычлар:

- Ресурсларны саклау технологияләрен кертү;
- Мораль һәм физик искергән жиһазларны яңарту һәм алыштыру;
- Тузган жылылык челтәрләрен алыштыру;
- Материаль ресурсларны куллануның нәтижәлелеген күтәрү;
- Тузган торба үткәргечләренә ППУ-изоляциялә заманча энергия эффектив торба үткәргечләренә алыштыру нәтижәсендә жылылык китерүченә югалту һәм агып чыгуын киметү;
- Жылылык челтәрләре, жылылык чыганакалары һәм кулланучылар эшчәслегенә оптималь режимнарын оештыру;
- Кулланылган жылылык энергиясенә сыйфатын контрольдә тоту;
- Энергияне сак тотучы жиһазлар һәм жылылык автоматикасын куллану;
- Бөтен жылылык белән тәмин итү процессының югары технологиялә булуы, контрольнең булуы һәм идарә итү мөмкинлеге.

Жылылык энергиясен куллану

Төп кулланучылар булып бюджет оешмалары тора (98,7%) (табл. № 1).

Табл. № 1 Жылылык энергиясен куллану

Тармак	Гомуми еллык жылылык куллану, мең Гкал.		Суммар еллык чыгымнар мең сум.	
	2021 ел	2022 ел	2021 ел	2022 ел
1	2	3	4	5
«Инженерлык челтәрләре»ЖЧЖ				
Бюджет оешмалары, шул исәптән муниципаль оешмалар	27,4	26,7	56 038,8	56 170,4
Башка оешмалар	24,6	23,9	50 312,2	50 279,9
БАРЛЫГЫ:	0,9	0,8	1 840,7	1 683
	28,3	27,5	57 879,5	57 853,4

Рис.1. Структура реализации тепловой энергии в 2021 г.

Рис.2. Структура реализации тепловой энергии в 2022г.

Алексеевск муниципаль району су белән тээмин итү

Төп күрсәткечләр

Алексеевск муниципаль районы территориясендә салкын су белән тээмин итүче бердәнбер гарантияле оешма - «Алексеевскводоканал» ААЖ санала.

2021 елда су сатуның гомуми күләме-874,89 мең куб. м, 2022 елда-881,01 мең куб. м. тәшкил итте.

Салкын су кулланучыларның төп өлеше халык (87,50%) (табл. № 2).

Табл. № 2 Су куллану

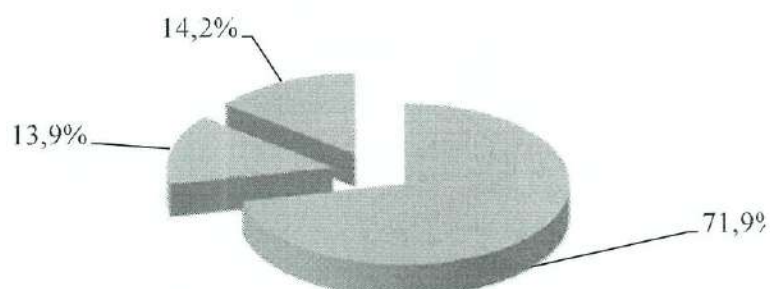
Эшчәнлек тармагы	Гомуми еллык су куллану, мең куб. м.		Суммар еллык чыгымнар, мең сум.	
	2021 ел	2022 ел	2021 ел	2022 ел
Халык	765,52	774,74	26 933,13	29 230,73
Бюджет оешмалары, шул исәптән муниципаль оешмалар	39,81	40,50	1 415,91	1 529,18
Башка оешмалар	23,36	24,07	831,14	902,22
Башка оешмалар	69,56	65,77	2 431,68	2 483,27
БАРЛЫГЫ:	874,89	881,01	30 780,72	33 243,18

Икътисадның төп тармаклары арасында су бүлү 3,4 рәс

Рис. 3. Структура потребления воды в 2021 г.

Рис. 4. Структура потребления воды в 2022 г.

Алексеевск муниципаль районын су белән тээмин итүнең икътисади проблемалары

Су белән тээмин итүнең төп проблемалары санала:

- Район суүткәргеч челтәре буенча транспортлаганда су сыйфатын саклау
- Су челтәрләрендә су басымы житмәү
- Халык һәм оешмалар өчен жибәрелә торган суга тарифлар арту (уртача алганда – 4,6% ка).

Су белән тээмин итү системасы

Алексеевск муниципаль районында су белән тээмин итү һәм ташландык суларны ағызу системасы эшен өзлексез тээмин итүче бердәнбер оешма - «Алексеевскводоканалы» ААЖ санала. Су белән тээмин итү артезиан скважиналарынан башкарыла. «Алексеевскводоканал» ААЖ балансында 623,41 км суүткәргеч челтәрләр, 62 данә су этем башнялары, 61 данә суга төшерелә торган артезиан скважиналары бар. Бистәдә су алгычларының куәте 1,0 мең м³/тәүлек тәшкил итә. Барлык күпфатирлы торак йортларда үзәкләштерелгән су белән тээмин итүгә ия, шәхси секторда яшәүчеләрнең гомуми санынан 95% файдалана. Алексеевск шәһәр тибындагы бистәдәге төп магистральләр 1970-90 елларда металлдан һәм үз ресурсларын эшләгән торбалардан салынган. Участокларны ачканда торбаларның стеналарында бик нык коррозия, суүткәргечләрнең жимерелүе ачыкланды. Корыч торбалар стеналарының техник эксплуатация нормаларының рөхсәт ителгән дәрәжәсеннән түбән булуы торбаларның еш өзәлүенә, кулланучыларга жибәргәндә эчә торган суның зур югалтуларына китерә.

Аерым участокларда тузу 75% тәшкил итә, транспортлаганда югалтулар 60% ка кадәр тәшкил итә.

Алексеевск районы халкы санын арттыру халыкны эчәргә яраклы су белән тээмин итү өчен суүткәргеч торбаларны модернизацияләү һәм реконструкцияләү бурычы тора.

Су белән тээмин итү хезмәтләрен халык, бюджет оешмалары, башка һәм сәнәгать предприятиеләре кулланалар.

Алексеевск ш. т. б. өчен актуаль проблемаларның берсе булып, абонентларны үзәкләштерелгән канализация системасына тоташтырып, канализация челтәрләрен модернизацияләү, реконструкцияләү һәм төзү кала, бу юынтыларны ассенизатор машиналары белән йөртүне шактый киметер иде һәм ташландык суларны ағызу хезмәтләре күрсәтүгә тарифларны киметер иде.

- 19,7 км. Канализация челтәрләре
- 5 КПС (канализация насос станцияләре)
- биологик чистарту корылмалары 1200 м³ / тәүлек.

Канализация челтәрләренең тузуы 40 тәшкил итә%.

Ташландык суларны ағызу хезмәтләрен халык, бюджет оешмалары, башка һәм сәнәгать предприятиеләре куллана.

Төп бурычлар:

- Ресурсларны саклау технологияләрен кертү;

- Психик һәм физик искергән жиһазларны яңарту һәм алыштыру;
- Тузган су һәм канализация челтэрлэрэн алыштыру;
- Материаль ресурсларны куллануның нәтижәлелеген күтәрү;
- Тузган торбаларны заманча эффектив торба үткэргечлэрэнә алыштыру нәтижәсендә су югалтуларын һәм агып чыгуын киметү;
- Суүткэргеч-канализация челтэрлэрә һәм жиһазларының оптималь эшләү режимын оештыру;
- Тәкъдим ителгән хезмэтлэрнең сыйфатын контрольдә тоту;
- Применение энергоэффективного оборудования и автоматики;
- Бөтен су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу процессының югары технологиясә, контроль мөмкинлегә һәм идарә итү мөмкинлегә.

Алексеевск муниципаль районын электр белән тәэмин итү

Төп күрсәткечләр

Төп электр энергиясә белән тәэмин итүчә - «Татэнергосбыт» ААҖнең Чистай бүлегә. 2021 елда тәэмин итүнең гомуми күләме 64 105,7 мең кВтч ,2022 елда тәэмин итү күләме 67 186,4 мең кВтч тәшкил итте.

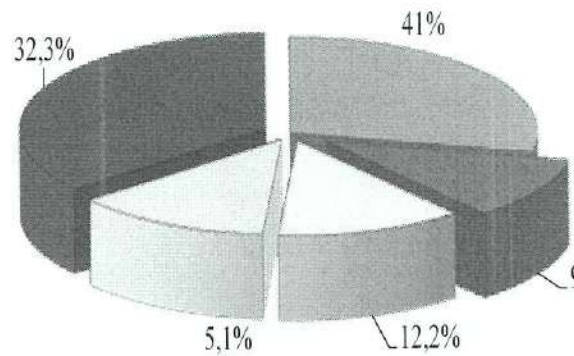
Ел саен тариф үсешә уртача 9,7% ка.

Электр энергиясен төп кулланучы-торак-коммуналь сектор (40%) (табл. № 3).

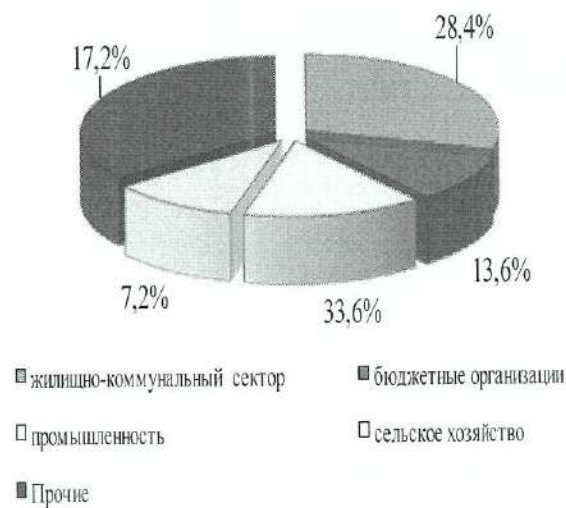
Табл. № 3 Электр энергиясен куллану

Эшчәнлек даирәсе	Гомуми еллык электр куллану, мең квт / сәг.		Суммар еллык чыгымнар, мең сум.	
	2021 ел	2022 ел	2021 ел	2022 ел
1	2	3	4	5
Торак-коммуналь сектор	26 016,9	26 562,6	93 625,3	99 397
Бюджет оешмалары, шул исәптән муниципаль оешмалар	6 017,8 2 518,9	5 707,4 3 418,0	44 841,7 18 318,2	36 803,4 26 361,3
Сәнәгать	20 737,3	22 165,1	110 718,20	122 888,2
Авыл хужалыгы	3 256,4	3 433,7	23 600,0	25 238,1
Башкалар	8 122,3	9 317,6	56 709,7	66 469,4
БАРЛЫГЫ:	64 150,7	67 186,4	32 9494,9	350 793,1

Рәс.5. 2021 елда электр энергиясен куллану структурасы

Рәс.5. 2022 елда электр энергиясен куллану структурасы

Төп бурычлар:

Алексеевск муниципаль районы халкының тормыш сыйфатын күтәрү өчен кулланучыга электр энергиясен ышанычлы һәм сыйфатлы итеп, электр челтәрләре потенциалын максималь нәтижәле файдаланып тапшыруны тәмин итү.

1) Алексеевск муниципаль районы халкын һәм икътисадын арзан һәм энергия саклауны стимуллаштыручы тарифлар буенча сыйфатлы һәм тулы электр энергиясе белән тәмин итү.

2) Энергияне сак тоту технологияләрен һәм жиһазларын куллану, электр энергиясен транспортлаганда һәм реализацияләгәндә югалтуларны киметү хисабына электр энергиясен тапшыруга чагыштырма чыгымнарны киметү.

3) Район электр челтәрләренә тотрыклы үсеш.

4) Житештерү структурасын камилләштерү һәм яңа технологияләр куллану нигезендә энергетика комплексының әйләнә-тирәлеккә техноген йогынтысын минимальләштерү.

Энергосистеманың нәтижелелеген арттыру буенча оештыру чаралары:

Федераль хакимият органнары, энергетика тармагы предприятиеләре һәм энергия ресурсларын кулланучылар мәнфәгатьләре балансына ирешү өчен федераль һәм республика башкарма хакимият органнары һәм жирле үзидарә органнары арасында энергетика секторын жайга салу өлкәсендә вәкаләтләрне һәм жаваплылыкны законнар белән чикләү өлкәсендә федераль хакимият органнары белән хезмәттәшлек;

Дәүләт гарантияләрен кулланып шәхси инвестицияләр жәлеп итеп энергетика тармагының инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру;

энергетика ресурсларына һәм энергия нәтижелелегенә ихтыяж белән идарә итүнең республика сәясәтен гәмәлгә ашыру, шул исәптән:

- энергияне сак тотуның икътисадый мотивация алымнарын куллану. Энергия нәтижелелеге нормативларын эшләргә һәм нәтижелә булмаган жиһазларны модернизацияләү яки алыштыру буенча гәмәлләрне стимуллаштыруның икътисадый системасын кертәргә кирәк;

- акыл параметрларыннан узган энергия ресурсларын сарыф итүгә каршы көрәшне катгыйландыру. Энергия саклауның оештыру потенциалын кулланмаган кулланучылар дәүләткә тиешле компенсацияләрне закон белән түләргә тиеш;

- энергияне саклау өлкәсендә нәтижелә бизнеска ярдәм итү һәм стимуллаштыру;

- дәүләт тарафыннан турыдан-туры финанс ярдәменнән ташламалы шартларда тиешле өлкәдә нәтижелә бизнес проектларын гәмәлгә ашыру системасын формалаштыруга, коммерцияле һәм коммерцияле булмаган куркынычларны иминләштерүгә күчү.

Энергетика комплексы үсешенә төп юнәлешләре:

- Алексеевск районының энергетика иминлеген тәмин итү;

- гәмәлдәге норматив-хокукий актлар нигезендә энергетика тармагын реформалаштыру. Базар шартларында энергетика тармагы эшчәнлегенә нәтижелелеген арттыру;

- фәнни-техник прогресстың яңа казанышлары нигезендә энергетика тармагы предприятиеләрен модернизацияләү;

- этаплап үсешне һәм эш шартларын үзгәртүгә жайлашу мөмкинлеген гәмәлгә ашырырга мөмкинлек бирә торган чаралар кертү (йөкләнешне үзгәртү, электр станцияләрен үстерү, электр челтәрләрен үстерү, электр энергиясе белән тәмин итүгә шартнамәләр төзү һәм гәмәлгә ашыру);

- барлык категория кулланучыларны электр энергиясе белән өзлексез тәмин итә торган, шулай ук әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтыны киметә торган объектларны кертү;

- исәпләү приборлары күрсәткечләрен жыю һәм тапшыру системасы белән жиһазлау программасын эшләү;

- тышкы (урам) яктырту челтэрлэрен кичке һәм төнге эш режимына күчерү буенча эш алып барырга кирәк;
- үткәргеч бүлеген арттыру белән СИПКа изоляцияләнмәгән чыбыкны алыштыру;
- Иске ДРЛ лампалы яктырткычларны югары эффектив энергия саклаучы светодиод яктырткычларга алыштыру.

Алексеевск муниципаль районын газ белән тәмин итү

Төп күрсәткечләр

Алексеевск муниципаль районында газ белән тәмин итүче булып «Газпром межрегионгаз Казань» АЖ санала.

Табиғый газ шулай ук авыл жирендә газ белән жылытуга бара.

«Газпром межрегионгаз Казань» АЖ район газ челтэрлэрен эксплуатацияли.

Газны төп кулланучы-торак-коммуналь сектор.

2021 елда муниципаль учреждениеләр буенча гомуми еллык газ куллану 1953,47 мең куб. м тәшкил итте, 2022 елда 2458,62 мең куб. м тәшкил итте, ел сасн тарифлар үсеше – 9,6%.

Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисади нәтижәлелеген баяләү

Программаны гамәлгә ашыру барышында түбәндәге нәтижәләргә ирешү планлаштырыла:

Алексеевск районының дәүләт хакимияте органнарында, муниципаль учреждениеләрендә һәм дәүләт унитар предприятиеләрендә, шулай ук районның дәүләт ярдәмен алучы оешмаларда булу:

- энергетик паспортлар;
- ягулык-энергетика баланслары;
- энергетик тикшерү актлары;
- энергия куллануның билгеләнгән нормативлары һәм лимитлары, оешмаларның гомуми санының 95 проценты дәрәжәсендә;
- экономия;
- район икътисадының энергия сыйдырышлылыгының чагыштырма күрсәткечләрен киметү;

Программа чараларын тормышка ашыру өстәмә эффектлар бирәчәк:

-барлык дәрәжәдәге район бюджет оешмалары тарафыннан ягулык-энергетика ресурсларын куллану белән идарә итүнең гамәлдәге механизмын формалаштыру һәм коммуналь ресурслар өчен түләүгә бюджет чыгымнарын киметү;

- энергияне сак тоту чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә бюджет өлкәсе оешмаларының, халыкның һәм район предприятиеләренең энергия куллану чыгымнарын киметү;

- энергия саклау системаларын һәм энергоэффектив жайланмаларны гамәлгә кертү һәм эксплуатацияләү буенча житәрлек санда белгечләр әзерләү;

- энергияне саклау буенча идарәче кадрларны әзерләү системасы элементлары барлыкка килү;
- район оешмаларында һәм муниципаль берәмлекләрендә энергияне сак тоту буенча озак сроклы программаларны кабул итү өчен шартлар тудыру;
- район территориясендә энергияне саклау өлкәсендә товарлар һәм хезмәтләр базарын үстерү;
- төзелешкә проектлаштыру стадиясендә заманча энергоэффектив чишелешләр керту; энергоэффектив төзелеш материалларын, технологияләрне һәм конструкцияләрне куллану, энергияне сак тоту экспертизасы системалары;
- районның ягулык-энергетика балансында гадәти булмаган һәм яңартыла торган энергия ресурслары өлешен арттыру.

Энергоресурслардан файдалану нәтижәләлеген күтәрү, энергияне сак тоту юлы буенча икътисадның барлык тармакларын үстерү һәр оешмада һәм һәр хужалыкта энергия саклау буенча чаралар үткәрелгән очракта булачак.

Мондый чараларны тормышка ашыруның тискәре нәтижәләрен бетерү өчен, бу юнәлештә барлык оештыру, хокукый һәм техник карарлар кеше тормышының уңайлы шартларын, район халкының тормыш дәрәжәсен һәм сыйфатын күтәрүне, районның икътисадын һәм социаль өлкәсен үстерүне тәмин итәргә тисш.

Алексеевск районы муниципаль берәмлекләрендә энергия нәтижәләлеген арттыруның төп юнәлешләре

Районның муниципаль берәмлекләрендә төп социаль өлкә: мәктәпкәчә һәм урта белем бирү, сәламәтлек саклау, мәдәният һәм спорт учреждениеләре тупланган. Аларны агымдагы тоту, шул исәптән кулланылган коммуналь ресурслар өчен түләү мәсьәләләре районның муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары карамагында тора.

Жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә электр, газ, жылылык, су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызуны оештыру, шулай ук муниципаль торак фонды белән идарә итү мәсьәләләре керә.

Төп проблема-жирле бюджетларның муниципаль торак фондын тиешле хәлдә тотуга акчалары житмәү. Бу муниципаль хужалыкның зур капитал сыйдырышлыгы белән бәйлә, ул тиешле финанс ресурслары белән тәмин ителми.

Районның муниципаль берәмлекләре торак фонды жирле бюджетларның финанс мөмкинлекләре белән тәмин ителмәгән. Трансфертлар белән дә жирле бюджеттан, найман керемнәр һәм халыктан муниципаль торак биналарны карап тоту һәм ремонтлау өчен кергән акчалар, муниципаль торак фондының капитал сыйдырышлыгы район икътисадының башка тармаклары күрсәткечләреннән 2-3 тапкыр артыграк.

Гамәлдәге шартларда районның муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарә органнары үзләрендәге социаль өлкә һәм торак фонды объектларын гади генә торгызуны тәмин итми. Димәк, муниципаль милек объектларын модернизацияләү, шул исәптән энергия нәтижәләлеген арттыру юнәлешендә дә, алдагы чорда жирле бюджетлар хисабына хәл ителә алмый.

Коммуналь хезмәтләр очен түләү күләме исәпкә алу приборлары күрсәткечләре буенча билгеләнә торган коммуналь хезмәтләр күләменнән чыгып, ә алар булмаганда - Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты раслый торган коммуналь хезмәтләрне куллану нормативларыннан чыгып исәпләнә.

Районда энергияне сак тоту процессы белән идарә иткәндә бу шартлар аерым әһәмияткә ия.

Районның жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә торган коммуналь ресурсларны куллану нормативлары торак һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча республика һәм федераль бюджет хисабына финанслана торган ташламалардан файдаланучы 10 меңнән артык кеше өчен коммуналь хезмәтләр бәясен билгели.

«Коммуналь хезмәтләрне куллану нормативларын билгеләү һәм билгеләү Кагыйдәләрен раслау турында» 2006 елның 23 маендагы 306 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән расланган коммуналь ресурсларны куллану нормативларын билгеләү кагыйдәләренең житешсезлекләре энергияне сак тоту мотивациясенә йогынты ясай торган жиди проблема булып тора. Олге кагыйдәләрдә кулланылган коммуналь хезмәтләрдән файдалану күләмен исәпләү методикасы кулланучылар өчен торак урыннарда коммуналь ресурсларны исәпкә алу приборларын урнаштыру һәм куллануны файдасыз итә.

Районның муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары бу шартларда коммуналь ресурсларны куллану күләмен нормалаштыру аша торак хужалыгында энергия саклауны стимуллаштыру мөмкинлегеннән мәхрүм ителгән.

Энергия нәтижәлелекне арттыру процессына йогынты ясауның куәтле механизмы булып районның муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнарында коммуналь инфраструктура системаларын үстерү буенча коммуналь комплекс оешмаларының житештерү программаларын килештерү һәм инвестицион программаларын раслау вәкаләтләре тора. Инвестицион программаларны эшләү буенча техник биремнәргә һәм программаларга мәжбүри рәвештә энергияне саклау чаралары, шул исәптән ресурсларны кулланучыларның чаралары да кертелгә тисш.

Олге программаның максаты булып районның социаль өлкәсендә һәм торак фондында энергияне сак тотуны стимуллаштыру буенча чаралар системасын формалаштыру, жирле үзидарә органнары тарафыннан энергиядән нәтижәлелекне арттыру, программа чараларын гамәлгә кертү нәтижәсендә экономияләү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру тора.

Бюджет оешмаларының энергия нәтижәлелеген арттыру буенча төп бурычлар булып контингентка һәм учреждениеләр хезмәткәрләренә хезмәт күрсәтү өчен санитар-гигиена таләпләрен тәэмин иткәндә энергетика һәм матди ресурсларны чагыштырма куллануны киметү тора.

Чаралар исемлеге

Тулаем район буенча да, муниципаль берәмлекләр дәрәжәсендә дә икътисад һәм социаль өлкә тармакларының энергия нәтижәлелеген арттыруга комплекслы

якын килүнс тээмин итүчс Программаның максатларына һәм күрсәткечләрөнә ирешү буенча чаралар системасы.

Төп программа чаралары:

- икътисад һәм бюджет өлкәсә тармакларында булган унай тәжрибә нигезендә бюджет өлкәсә учреждениеләрендә барлык төр ресурсларны рациональ һәм экономияле тоту буенча методик рекомендацияләр эшләү;

- ягулык һәм энергия чыгымнары нормативларын, шулай ук жирле үзидарә органнары, муниципаль учреждениеләр өчен энергетика ресурсларын куллану лимитларын билгеләү һәм үтәүне тээмин итү;

- бюджет өлкәсендәге оешмаларда энергия саклау чараларын, технологияләрне, жиһазларны кертүдән энергия ресурсларын һәм энергия ресурсларын саклау һәм экологик иминлек потенциалының чагыштырма чыгымнарын билгеләү;

- жылылык һәм электр энергиясенә чагыштырма чыгымнары һәм аларның артык чыгымнары арту тенденцияләренә сәбәпләрә анализлау;

- бюджет өлкәсә учреждениеләрөнә электр һәм ресурс паспортын уздыру, тармакта штат санын арттырмыйча гына энергия ресурсларын саклау белән идарә итү системасын формалаштыру;

- энергия ресурсларын куллануны контрольдә тотуның һәм нәтижәле техник һәм коммерция приборларын урнаштыру (газ, су, жылылык, электр энергиясә);

- энергия ресурсларын куллануны жайга салуның автоматлаштырылган системаларын кертү;

- жылыту һәм су белән тээмин итү системаларын модернизацияләү һәм реконструкцияләү;

- киртә конструкцияләрен жылыту һәм биналарның түбәләрен жылыту;

- жылылык энергиясенә үз автоном чыганаclarына күчү, энергия нәтижәлелеге жиһазларын кертү, арзанрак ягулык һәм материалларга күчү;

- энергияне сак тотучы яктырту системаларын кертү;

- энергия ресурсларын саклау жиһазларын һәм яңа технологияләрне гамәллә кертү;

- бюджет өлкәсә оешмаларының энергетика инфраструктурасын тотуга чыгымнарын киметү;

- бюджет өлкәсә оешмалары биналарын тотуга чыгымнарын киметү;

- капитал төзелеш объектларын проектлаганда, төзегәндә, реконструкцияләгәндә һәм капитал ремонтлаганда заманча энергия саклау технологияләрен куллануны тээмин итәргә;

- энергоресурсларны саклау өлкәсендә бюджет өлкәсә учреждениеләрөнә эксплуатацион инженер - техник персоналын әзерләү һәм квалификациясен күтәрүне оештыру;

- энергия ресурсларын саклау өлкәсендәге казанышларны пропагандалау, мәгълүмати-аналитик эшчәнлек;

- энергоресурсларны саклаган өчен бюджет өлкәсә учреждениеләрән матди стимуллаштыру буенча шартлар һәм механизмнар булдыру.

Өлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы Россия Федерациясендә жирле үзидарә органнарының мөстәкыйль булуын һәм дәүләт хакимияте органнары структурасына кермәвен исәпкә алырга тиеш.

Жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләре нигезендә энергияне сак тоту буенча муниципаль максатчан программалар, шулай ук энергияне сак тоту чараларын исәпкә алып, башка муниципаль максатчан программалар эшли һәм гамәлгә ашыра.

Районның муниципаль берәмлекләрендә энергияне саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру эшчәнлеген координацияләү һәм аның нәтижеләрен мониторинглау программаның координаторы тарафыннан башкарыла.

Тариф сәясәте

Энергия ресурсларының нәтижелелеге өлкәсендә тариф сәясәтенең төп максаты-энергия чыганаclarын житештерүнең һәм куллануның барлык стадияләрендә энергия ресурсларын саклауны стимуллаштыру шартларын, энергияне житештерүчеләрнең һәм кулланучыларның мәнфәгатьләре балансын үтәүне тәмин итү.

Төп бурычлар:

- ышанычлы һәм өзлексез энергия саклауны тәмин итү;
- энергия белән тәмин итү системаларын модернизацияләүгә һәм энергия саклау чараларын тормышка ашыруга кертелгән инвестицияләрнең кире кайтуын тәмин итүче тарифларны формалаштыру;
- икътисади нигезлэнгән тарифларны формалаштыру;
- табигый монополистар хезмәте күрсәтүгә тарифларны жайга салу;
- билгелэнгән тарифларны билгеләү;
- максималь чик тарифларны билгеләү;
- билгелэнгән тарифларны индексацияләү;
- коммуналь инфраструктура системаларына тоташуга тарифларны билгеләү;
- гамәлдәге тарифларга карата коэффициентларны билгеләү яки тарифларны үзгәртү чикләрен билгеләү;
- чыгымнарны һәм рентабельлекне контрольдә тоту;
- конкурс нигезендә үткәрелергә тиешле эш төрләрен билгеләү (чимал һәм материаллар китерү, ремонт эшләре һ. б.);
- хезмәт күрсәтүне демонополизацияләү максатында альтернатив технологияләр кертүгә ярдәм итү;
- житештерү һәм инвестиция программаларының нигезле булуына, аларга тиешле тарифларның нигезле булуына экспертиза үткәрү;
- гражданнарны энергия ресурсларына нигезсез бәяләр күтәрүдән социаль яклауны тәмин итү;
- коммуналь комплекс оешмаларының продукциясенә(хезмәтләренә, эшләренә, товарларына) тарифлар формалаштыру турында мәгълүматның һәркем өчен мөмкин булуын тәмин итү;

- Табигый монополиялар субъектлары хезмэтлэрсинэн тигез файдалануны тээмин итү, шул исэптэн төзелеш һәм реконструкция объектларын проектлау өчен инженерлык коммуникацияларенә тоташтыруга техник шартлар бирү;

- бу оешмаларны мониторинглау.

Мониторинг системасының компонент өлешлэре булырга тиеш:

- торак-коммуналь комплекс оешмалары, сәнэгать предприятиеләре һәм бюджет өлкәсе эшчәнлегенә экспертиза (шул исэптэн аудит тикшерүләре);

- нәтижәдә, табигый монополия субъектлары энергия ресурсларын житештерү (сату) өчен каралмаган төп чаралардан төп акчаларга милек хокукын яисә файдалану хокукын ала торган алып-бирешләр;

- бюджет акчаларын максатчан куллануны даими тикшерүләр (дотациясез хезмэтлэргә күчкәнче);

- газ һәм электрга тарифларның үзгәрүен жылылык энергиясенә һәм су белән тээмин итүгә тарифларның үзгәрүе белән бәйләүче тарифларны жайга салуның бердәм принципларын билгеләү;

- кулланучылар тарафыннан яңа тарифлар буенча торак-коммуналь хезмэтләр өчен түләү мөмкинлеген бәяләү.

Тариф жайга салу системасы түбәндәге таләпләргә жавап бирергә тиеш:

- торак-коммуналь комплекс оешмаларын чыгымнарны киметү, күрсәтелә торган хезмэтләрнең сыйфатын күтәрү өчен стимуллаштыру;

- оешмаларга инвестицияләр жәлеп итүгә ярдәм итү (шул исэптән заем акчаларын да);

- предприятиеләргә куелган максатларны тормышка ашыру өчен житәрлек финанс ресурслары күләмен формалаштыруны тээмин итү;

- тээмин итүчеләрнең техник һәм финанс ихтыяжлары һәм кулланучыларның түләү ихтыяжы арасында компромисс булдыру;

- торак-коммуналь хезмэтләр күрсәтүгә житештерелә торган чыгымнарның ачыклығын һәм нигезлелеген тээмин итү;

- кызыксынучы яklar өчен тарифларны карау һәм раслау буенча материалларның ачыклығын һәм үтемлелеген тээмин итү.

Энергия ресурсларына һәм, беренче чиратта, бюджет кулланучылары очен жылылык энергиясенә тарифларны формалаштыру, аларның энергия системасы эшенең энергия нәтижәлелегенә йогынтысын исәпкә алып, энергия кулланылган энергия күләме чыгымнары нисбәте аша кире элемент принцибы буенча төзелергә тиеш. Шуның белән энергия системасында алынган икътисади эффектның бер өлешен кулланучыларга тапшыру мөмкинлеге тудырыла, моны энергия белән тээмин итү өчен килешүләр төзөгәндә күздә тоту. Бу очракта кулланучының үзәкләштерелгән энергия чыганагынан энергия алу белән кызыксынуы тээмин ителә һәм энергия системасының системалы эффективлыгы арта.

Электр һәм жылылык энергиясен һәм энергия ресурсларын кулланучыларны житештерү, тапшыру һәм бүлү өлкәсендәге коммерция оешмаларын энергия ресурсларын саклау чараларына финанс чаралары белән тээмин итү өчен тарифларга жайга салуның исәп-хисап чорындагы инвестицияләргә чыгымнар (инвестиция өлеше) кертелә.

Жайга салуның исәп-хисап чорында инвестицияләргә чыгымнар жайга салынулы эшчәнлекне гамәлгә ашыручы оешмаларны үстерүнең билгеләнгән тәртиптә килештерелгән инвестиция программалары нигезендә билгеләнә. Инвестицион программалар объектлар исемлеген, инвестицияләр күләмен, аларны үзләштерү срокларын, капитал салуларны финанслау чыганаclarын, шулай ук капитал салуларның чыгымын каплау срокларын үз эченә алырга тиеш. Шулай ук вакытта жайга салу органнары капитал салуларны финанслауга юнәлтелгән озак сроклы заем акчаларына хезмәт күрсәтүгә бәйлә чыгымнарны исәпкә алырга тиеш.

Нәтижәле тариф сәясәтен формалаштыруның төп моменты - ягулык - энергетика ресурсларын транспортлауда һәм кулланучыларның төрле категорияләренә ягулык-энергетика комплексы продукциясен сатуда төрле чыгымнарны чагылдыручы энергия чыганаclarына тарифларны дифференциацияләү.

Тарифларны формалаштыру нәтижәлелегенә мөһим моменты булып хезмәт күрсәтүләренә барлык стадияләрендә инвестицион программаларны гамәлгә кертү буенча стимуллаштыру шартларын тәмин итү, хезмәт күрсәтүчеләренә житештерү процессларында нәтижәле технологияләренә үстерү өчен тарифларның оптималь булуы, торак - коммуналь хезмәтләренә житештерүчеләренә һәм кулланучыларның мәнфәгатьләре балансын үтәү тора.

Программаны тормышка ашыру механизмы һәм тормышка ашыруның барышын тикшереп тору тәртибе

Программаны гамәлгә ашыру предприятиеләрдә һәм оешмаларда программа чаралары үткәру хисабына тәмин ителә.

Предприятиедә (оешмада) программа чараларын гамәлгә ашырганда, предприятие (оешма) эшчәнлегенә әлегә бүлендәге тәкъдимнәренә һәм үзенчәлекләренә исәпкә алып, житәкче энергияне саклау белән идарә итү эшен оештыра, бу өлкәдәге эшчәнлекнең төп юнәлешләрен, планлы күрсәткечләрен билгели һәм предприятиедә (оешмада) энергия һәм ресурсларны куллануның нәтижәлелеге өчен жавап тотат.

Программаның муниципаль заказчылары ягулык-энергетика ресурсларын куллану күләме, программа чараларының үтәлеше һәм нәтижәләре турында мәгълүматны сайтта урнаштыруны оештыралар bars-mdbu.tatar.ru/monme Интернетта.

Программаны тормышка ашыра башлаганнан соң өч ай эчендә энергия саклау чараларын үтәү, аларны тормышка ашыру һәм нәтижәләрен исәпкә алу, контрольдә тоту бурычлары жирле үзидарә органнарында, муниципаль учреждениеләрдә һәм предприятиеләрдә вазифа регламентларында (инструкцияләрдә, хезмәт контрактларында) билгеләнергә тиеш. Бу функцияләренә үтәмәгән өчен жаваплылык житәкче боерыгы яки югары идарә итү органы карары белән билгеләнә.

Тармакта программаны тормышка ашыру буенча чаралар белән идарә итүне Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәләре (алга таба - башкарма хакимият органнары) тармак эше (эшчәнлеккә кураторлык итүче) өчен жаваплы башкаралар.

Тармак белән идарә итү объектларының нинди төркемгә керүенә карап, бу дәрәжәдә төрле идарә итү ысуллары һәм формалары кулланыла.

Программаның муниципаль заказчылары программа координаторы белән килештереп, энергияне саклау белән идарә итү эшчәнлегенә төп юнәлешләрен һәм планлы күрсәткечләрен билгелиләр, мотивацияне тәмин итәләр энергия нәтижәләргә билгеләнгән тармак күрсәткечләренә ирешүне контрольдә тоту, шулай ук тармакта программаны гамәлгә ашыруның барышын бәяләргә мөмкинлек бирүче расланган күрсәткечләргә һәм индикаторларга ирешү өчен жаваплы.

Муниципаль оешмаларга: бюджет учреждениеләренә, башкарма хакимият органнарына - программа белән идарә итү, Нигездә, административ (оештыру - боеру) ысуллары белән, персоналның икътисади стимулларын һәм эхлакый бүлекләү чараларын кулланып башкарыла.

Тармактагы программа чараларын финанслау Программаның муниципаль заказчылары тарафыннан турыдан-туры энергияне саклау буенча Программа чараларын тормышка ашыруга каралган чаралардан гамәлгә ашырыла.

Программа чараларын финанслау тәртибен Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты билгели.

Программа чараларын гамәлгә ашыру эшләрен башкару өчен башкаручыларны муниципаль заказлар урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә Программаның муниципаль заказчылары сайлап ала.

Икътисадның коммерцияле секторында, шулай ук коммерцияле булмаган оешмаларда һәм йорт хужалыкларында программа чараларын тормышка ашыруны район башкарма хакимияте органнары контроле икътисади стимулларны куллану, шул исәптән ихтыяжни координацияләү һәм эреләндерү, шулай ук мәгълүмат алуга чыгымнарны киметү һәм энергияне сак тотуның нәтижәле технологияләренә керү юлы белән тормышка ашырыла. Тармакның икътисади үсеш программаларын әзерләгәндә һәм килештергәндә энергияне сак тоту белән идарә итү мәсьәләләре аерым бүлеккә бүлеп бирелергә тиеш.

Районның муниципаль ихтыяжларын тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу Программаның муниципаль заказчылары тарафыннан гамәлдәге законнар таләпләрен һәм сатып алына торган продукциянең энергия саклаучы характеристикаларын тәмин итү буенча дәүләт хакимияте органнары тарафыннан кабул ителгән тәкдимнәрне мәжбүри исәпкә алып башкарыла.

Программаның муниципаль заказчылары квартал саен, хисап кварталыннан соң килүче айның 20 числосына кадәр тармакта программа чараларын гамәлгә ашыруның барышын карыйлар.

Тармакның муниципаль оешмаларында программа чараларын үтәү турындагы мәсьәләләренә карау- кварталга бер тапкыр.

Эш нәтижәләре буенча хисап кварталыннан соң килүче айның 30 числосына кадәр Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетына билгеләнгән формадагы хисап жибәрелә.

Тармакның коммерцияле секторында, муниципаль һәм коммерцияле булмаган оешмаларында программаны гамәлгә ашыруның барышын бәяләргә мөмкинлек бирүче расланган күрсәткечләрне һәм индикаторларны үтәү һәм чараларны исәпкә алу һәм тикшерү вакытын һәм формасын Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе билгели.

Тармакта энергия саклау чаралары белән идарә итү функцияләре программаны тормышка ашыра башлаганнан соң өч ай эчендә башкарма хакимият органының жирле хокукый акты белән билгеләнергә тиеш.

Программаның муниципаль заказчылары Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән срокларда программа координаторына жибәрелә:

- Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән формалар буенча Программа чараларын гамәлгә ашыру турында мәгълүмат.

- программ чараларны гамәлгә ашыруның барышы һәм финанс чараларын куллануның нәтижәлелеге турында еллык докладлар.

Еллык докладларда булырга тиеш:

- хисап елында тармакта программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижәләре турында мәгълүматлар;

- максатчан файдалану һәм жәлеп ителгән акчаларның күләме турында мәгълүматлар барлык дәрәжәдәге бюджетлардан һәм бюджеттан тыш чыганақлардан;

- программаны (подпрограмманы) гамәлгә ашыруның факттагы күрсәткечләренә расланган күрсәткечләргә туры килүе турында белешмәләр;

- программа чараларының барышы һәм үтәлеше турында мәгълүмат;

- тәмамланмаган чараларның булуы, күләме һәм торышы, шул исәптән программага кертелгән объектларны реконструкцияләү һәм төзү буенча белешмәләр;

- Программаны тормышка ашыру нәтижәләренә нәтижәлелеген бәяләү;

- программа чараларын гамәлгә ашыруның факттагы нәтижәләренә төбәкнең социаль өлкәсенә һәм икътисадына йогынтысын бәяләү.

Докладларның төп нигезләмәләрс Программа координаторы белән килешү буенча интернет челтәрендә урнаштырыла.

Программа белән жирле дәрәжәдә идарә итү Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты һәм программа координаторы тарафыннан башкарыла.

Алексеевск муниципаль районы башкарма комитеты:

- гамәлдәге законнарда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә Программа чаралары белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыра;

- районның социаль өлкәсе, икътисады һәм муниципаль берәмлекләре тармакларында энергияне сак тоту торышы турындагы мәсьәләне квартал саен тикшерә;

- программа чараларын тормышка ашыруны тәмин итә һәм Программаны тормышка ашыруда катнашучы башкарма хакимият органнары эшчәнлеген координацияли;

- Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты муниципаль заказчы буларак программа чараларын үтәүчеләрне билгеләнгән тәртиптә сайлап ала һәм аларны үткәрүне билгеләнгән тәртиптә финанслый;

- программаны тормышка ашыру барышына мониторинг ясый, шул исәптән энергетик ресурсларны куллануның нәтижәлелеге турында статистик һәм башка мәгълүмат жыю һәм анализлау, Программа чараларының нәтижәлелеге һәм нәтижәлелеге күрсәткечләрән бәйсез бәяләүне оештыру, аларның максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә туры килүе;

- тармак бюджет гаризаларын килештерә һәм жирле бюджеттан программа чараларын финанслауга жыелма гариза төзи;

- Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан бу мәсьәләләрне караганда районның социаль өлкәсе, икътисады һәм муниципаль берәмлекләрендә энергияне саклау эше нәтижәләре турында бәяләмәләр эзерли ;

- Программаның муниципаль заказчылары белән берлектә билгеләнгән срокларда программа чараларының үтәлешен, бюджет акчаларының нәтижәле һәм максатчан кулланылышын, шулай ук бюджет ссудаларын һәм кредитларны вакытында кайтаруны контрольдә тотат;

- башкарма хакимиятнең башка органнары белән берлектә чираттагы финанслар елына программа чараларын планлаштыра, Программаны төзәтү буенча тәкъдимнәр эзерли һәм билгеләнгән тәртиптә аларны Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетына раслауга тапшыра;

- инновацион проектларны, фәнни-тикшеренү һәм тәҗрибә-конструкторлык эшләрен, шулай ук аларны программага керту чаралары буенча тәкъдимнәрне конкурс нигезендә сайлап ала;

- энергияне саклау мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлар проектларын эзерли һәм (яки) килештерә;

- программаны тормышка ашыру нәтижәләре, максатчан күрсәткечләр һәм индикаторлар торышы, программаны үтәүгә тотылган финанслар күләме, шулай ук программа чараларын гамәлгә ашыруны мониторинглау нәтижәләре турында төп мәгълүматларны Интернет челтәрендә берьюлы ике тапкыр урнаштырып, өлкә массакүләм мәгълүмат чараларында бастыра;

- гамәлдәге законнар һәм программа нигезендә Программа чаралары белән идарә итү буенча башка функцияләрне башкара.

- муниципаль район башлыгына хисап елы программасын гамәлгә ашыруның барышы турында еллык доклад тәкъдим итә.

Доклад программаның узган ел һәм бөтен чорда үтәлеше нәтижәләре, шул исәптән Программаның үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирүче максатларга, күрсәткечләргә һәм индикаторларга ирешү турында мәгълүматны үз эченә алырга тиеш.

Докладның төп нигезләмәләре Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты сайтында Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитеты докладын караганнан соң бер ай эчендә урнаштырыла.

Ел саен, агымдагы елның 1 мартына кадәр Программа чараларын үтәү вакыты, киләсе елга финанслау күләме һәм чыганакалары аныклана.

Программа чараларының үтәлешен тикшереп тору программаның паспортта күрсәтелгән күрсәткечләр һәм аны тормышка ашыру барышын бәяләргә мөмкинлек бирүче индикаторлар буенча Программа координаторы тарафыннан башкарыла.

Жирле бюджет акчаларын максатчан тотуны тикшереп тору программа чараларын гамәлгә ашыруга контрольлек итүче органнар билгеләнгән тәртиптә башкаралар.

Программа чараларының үтәлешен стимуллаштыру максатында бәя кую, ташламалар, дотацияләр системасын, шулай ук чыгарыла торган энергетик ресурслардан файдалануны үз эченә алган чаралар комплексын тормышка ашыру, нәтижәле тариф, салым, бюджет һәм кредит сәясәтен уздыру күздә тотыла.

Программада каралган финанс-иқътисадый механизмнар һәм стимуллаштыру механизмнары программа чараларын башкаручы затларга кагыла.

Энергияне сак тоту чараларын жирле бюджет акчалары исәбеннән финанслау районның тиешле финанс елына расланган жирле бюджеты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаны бюджет финанславы күләме һәм структурасы Программаның муниципаль заказчысы белән килешә һәм ел саен төрле дәрәжәдәге бюджетларның мөмкинлекләре нигезендә һәм программа чараларының факттагы үтәлешен исәпкә алып төгәлләштерелергә тиеш.

Энергетика аудитларын теләсә нинди милек формасындагы предприятиеләрдә һәм оешмаларда, шулай ук бюджет өлкәсе учреждениеләрендә үткәрү.

Энергетика аудиты, энергетика паспорты һәм энергияне сак тоту программасы нәтижәләрен исәпкә алып тормышка ашырыла торган энергия саклаучы проектларга дәүләт ярдәме чаралары.

Энергетика аудиты 23.11.2009 елдагы 261-ФЗ номерлы «Энергияне саклау һәм энергетика нәтижәлеләген арттыру, һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кергү турында» гы Федераль закон нигезендә үткәрелә.

Энергетик аудитның максаты - оешмалар һәм предприятиеләр тарафыннан ягулык-энергетика ресурсларын (электр һәм жылылык энергиясе, табигый һәм иярчен газлар, каты ягулык, нефть һәм аны эшкәртү продуктларын) куллануның нәтижәлеләген бәяләү, аның чараларны һәм энергетика нәтижәлеләген арттыру проектларын һәм чараларын гамәлгә ашыру чыгымнарын һәм мөмкинлекләрен билгеләү.

Энергетик аудит үткәрү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән расланган Предприятиеләр һәм оешмаларның энергетик тикшерүләрен үткәрү методикасы белән билгеләнә. Энергетик аудитлар үткәрү эшләренә нәтижәләре энергияне сак тотуны дәүләти жайга салу системасының мәгълүмати нигезен булдыруны тәмин итә.

Программаны үтәү барышын мониторинглау.

Өлеге программаны үтәүнең барышы турында мәгълүмат туплаучы мәгълүматлар базасын булдыру, шулай ук энергия саклау технологияләрен, материалларны һәм жиһазларны эшләү, житештерү һәм жибәрү, аларны чыгару буенча житештерү куәтләрен булдыру турында мәгълүматлар базасын булдыру.

Мәғлүматлар базасы Программаны үтәү барышын контрольдә тотарга мөмкинлек бирә. Моннан тыш, мәғлүматлар базасындагы мәғлүматның бер өлешен энергия сыйдырышлы технологияләр һәм жиһазлар эшләү, житештерү, тәмин итү, кертү һәм эксплуатацияләү белән турыдан-туры шөғыльләнүче белгечләр куллана ала.

Мәғлүмат белән тәмин итү

Энергия ресурсларының нәтижелелеге Программасын тормышка ашыруның уңышы, нигездә, бюджет өлкәсендәге предприятиеләр һәм оешмаларның барлык коллективлары тарафыннан аның чараларына ярдәм итүгә бәйле. Бу ярдәм, нигездә, үткәрелә торган мәғлүмати - аңлату эшенең тулылығына һәм сыйфатына бәйле.

Алексеевск районы предприятиеләрен һәм оешмаларын реформалаштыру һәм модернизацияләү процессының максималь хәбәрдарлыгы түбәндәге төп мәғлүмати тәмин итү ысулларын кулланып ирешелә ала:

- район массакүләм мәғлүмат чараларында чаралар барышын даими яктырту-вакытлы матбугатта (газеталарда, журналларда, шул исәптән электрон басмаларда);

- массакүләм мәғлүмат чараларында аның нәтижеләрен яктырту белән жәмәгатьчелек фикеренә даими мониторинг уздыру;

- ресурсларны саклау технологияләрен һәм жиһазларын пропагандалау һәм реклама;

- энергияне саклау программаларының үтәлешен оператив күзәтүне тәмин итә торган муниципаль район территориясендә агымдагы мәғлүматны жыю, эшкәртү һәм анализлауның бердәм системасы буларак мәғлүмати-аналитик системалар булдыру һәм киң куллану.

Жәмәгатьчелеккә мәғлүмат бирү һәм ресурсларны сак тоту технологияләрен пропагандалау-ул мөһим корал һәм монда энергия ресурсларын саклау стилинен һәм яшәү рәвешенең өстенлеге.

Нәтижә

2023-2032 елларга Татарстан Республикасының Алексеевск районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләгән арттыру программасын гамәлгә ашыру – техник, икътисадый, социаль һәм экологик бурычларны хәл итүне таләп итә торган процесс.

Әлеге программаның төп энергия саклау чаралары булып бюджет өлкәсендәге чаралар тора. Шулай ук яктырту системасында электр энергиясен экономияләүгә, жылылык, электр энергиясен куллануны приборлы исәпкә алу системасын камилләштерүгә юнәлдерелгән чаралар күздә тотыла.

Чараларны тормышка ашыруны финанслау чыганаclarы сыйфатында республика бюджеты, шулай ук предприятие һәм оешмаларның үз акчалары тора.

Энергия ресурсларының нәтижәләгә Программасын гамәлгә ашыру буенча төп максатларны һәм бурычларны үтәү икътисадның барлык субъектларына идарәче йогынты ясауны тәмин итә торган нәтижәле механизмнар булдыруны һәм куллануны, шулай ук муниципаль хакимият органнары белән хезмәттәшлекне координацияләүне таләп итә.

Программаның механизмнарын үтәүне тәмин итә торган оештыру структуралары эшчәнлеген булдыру һәм тәмин итү, шулай ук төп чараларны һәм тулаем программаны тормышка ашыруның нәтижәләгә күрсәткечләре системасын эшләү зарур.

Әлеге программа планлаштырган чараларны башкару шартларында 2023 елдан 2032 елга кадәр икътисадый эффект 12 965 млн. сум тәшkil итәчәк.

Чараларга республика бюджетыннан һәм бюджеттан тыш акчалардан гомуми чыгымнар 100 781 млн. сум тәшkil итәчәк.